

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4003/2019
15.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др. Драгише Б. Слијепчевића, председник већа, Јасмине Стаменковић и др. Илије Зиндовића, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Војислав Џоковић, адвокат из ..., против туженог Општа болница Ваљево, кога заступа пуномоћник Саша Драјић, адвокат из ..., ради ништавости, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 204/19 од 02.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 15.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 204/19 од 02.10.2019. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 204/19 од 02.10.2019. године у побијаном делу преиначена је првостепена пресуда Основног суда у Ваљеву П1 бр. 67/18 од 27.11.2018. године тако што је утврђена ништавост члана 5. тачка 5.6 Уговора о раду бр. ... од ...2017. године закљученог између парничних странака и одлучено да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка и поступка по жалби.

Против правноснажне другостепене пресуде благовремену и по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП дозвољену ревизију изјавио је тужени због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију. Предложио је одбачај ревизије као недозвољене или одбијање као неосноване. Трошкове за одговор није тражио ни определио.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП и одлучио да ревизија туженог није основана.

Другостепена пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује на постојање других битних повреда поступка које су прописане одредбом члана 407. ЗПП као разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био запослен код претходника туженог на радном месту ... по основу Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од ...2007. године. Тим уговором је предвиђено да је радни однос заснован са пуним радним временом од 36 сати недељно, да се основна зарада утврђује на основу цене рада за најједноставнији рад и коефицијента прописаног Уредбом и да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној законом, колективним уговором и општим актом послодавца. После статусних промена, издвајања организационих јединица у саставу Здравственог центра Ваљево, тужилац је наставио да ради у Општој болници Ваљево, као посебном правном субјекту, на радном месту Уговором о раду бр. ... од ...2017. године у члану 2. је предвиђено да тужилац послове на свом радном месту обавља са скраћеним радним временом од 36 часова недељно. Чланом 5. је прописано право на одговарајућу плату која се утврђује на основу основице и коефицијента које прописује Влада Републике Србије и да запослени има право на додатке на плату у висини утврђеној законом, колективним уговором и општим актом послодавца. Спорном одредбом члана 5. тачка 5.6 предвиђено је да се основна плата и додаци на плату рачунају на просечан фонд часова од 174 месечно.

На основу овако утврђених чињеница, првостепени суд је одбио примарни захтев тужиоца за утврђење ништавости Уговора о раду ...2017. године са разлога што није противан члану 103. ЗОО. Усвојио је евентуални захтев да се поништи као незаконит исти уговор јер није испоштована процедура прописана одредбама чланова 171. и 172. Закона о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је делимично усвојио примарни тужбени захтев и утврдио ништавост одредбе члана 5. тачка 5.6 спорног Уговора о раду, док је у преосталом делу захтев за утврђивање ништавости целог уговора и захтев за поништај истог уговора одбио као неосноване. По становишту другостепеног суда одредба члана 5. тачка 5.6 спорног Уговора о раду је супротна одредбама 37. и 38. став 2. и 96. ПКУ за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ 1/15) којима је установљено право запосленима у здравственој установи са скраћеним радним временом да остварују права из радног односа као да раде пуно радно време.

Неосновано се ревизијским наводима указује на погрешну примену материјалног права. Ревидент указује да је ПКУ на који се позива другостепени суд у члану 90. став 4. прописао да се плата и додаци на плату рачунају на просечан фонд од 174 часова месечно и да је тужени као послодавац дужан да примењује наведени општи акт. Суд по становишту ревидента ништавост одредбе утврђује на основу претпоставке да ће на основу спорне одредбе доћи до погрешног обрачуна прековременог рада што није разлог ништавости уговорне одредбе.

Уговор о раду је конкретизација законских и других прописа којим се регулишу међусобна права, обавезе и одговорности запосленог и послодавца при заснивању или трајању радног односа. Конкретизација се врши имајући посебно у виду одредбе којима се на специфичан начин регулише положај одређених категорија лица. По правилу, да специјално дерогира опште, на положај тих категорија примењују се оне одредбе којима је регулисан њихов посебан статус или посебна права.

Одредба члана 91. став 4. ПКУ на коју се позива ревидент прописује да се основна плата и додаци на плату из члана 96. овог колективног уговора рачунају се на просечан фонд часова рада од 174 месечно. Међутим, одредба члана 37. истог општег акта прописује да се запосленима који раде на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима на којима и поред примене одговарајућих мера безбедности и заштите живота и здравља на раду, средстава и опреме личне заштите, постоји повећано штетно дејство на здравље запосленог (у даљем тексту: радна места са повећаним ризиком) скраћује се радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, у складу са законом и овим уговором. По члану 38. став 2. трећу групу послова за коју се утврђује радна недеља од 36 сати чине радна места у операционим и порођајним салама (радна места лекара, бабица, анестетичара и инструментара), где спада и радно место тужиоца. Сагласно одредби члана 34. став 3. ПКУ запослени на наведеним пословима остварују права из радног односа као да раде са пуним радним временом. Стога одредба члана 91. став 4. ПКУ која прописује да се основна плата и додаци на плату из члана 96. овог колективног уговора рачунају се на просечан фонд часова рада од 174 месечно само дословно пренета у уговор о раду закључен са тужиоцем као посебна одредба јесте супротна одредбама којима се установљава право тужиоца да са скраћеним радним временом остварује сва права из радног односа као да ради пуно радно време, због чега је применом члана 103. ЗОО утврђена њена ништавост. Ово посебно имајући у виду одредбу члана 2. став 2. ПКУ који прописује да колективни уговор код послодавца, односно правилник о раду (у даљем тексту: општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се утврђују мања права и неповољнији услови рада запосленог од права и услова утврђених законом и овим уговором.

На основу изложеног и члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
др. Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић